

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Μάθημα ΔΕΟ24 «Δημόσιο Διοίκηση & Πολιτική»
Υπόδειγμα Σημειώσεων

Ανεξάρτητες Αρχές & Έλεγχος Δημόσιας Διοίκησης

Αιτίες εμφάνισης:

- Νέα δεδομένα σε λειτουργία κράτους και Δημόσιας Διοίκησης μεταψυχροπολεμικά με αυξημένη επέμβαση ιδιωτικού τομέα σε παροχή υπηρεσιών. Αυτή η επέμβαση δημιουργεί μια πολύπλοκη κατάσταση με την εμπλοκή ιδιωτών, κράτους και καταναλωτών.
- Εμφάνιση και άσκηση Νέου Δημόσιου Μάνατζμεντ: εξορθολογισμός & αποτελεσματικότητα θεσμών διοίκησης.
- Αδυναμία αυτορρύθμισης αγοράς, που γεννά ανάγκη θεσμών επίβλεψής της και αποτροπής αυθαιρεσιών. Καταπολέμηση αβεβαιότητας.
- Ανάγκη ύπαρξης θεσμών που θα είναι απαλλαγμένοι από πολιτικές επιρροές και θα παρέχουν εγγυήσεις ορθής λειτουργίας δημόσιας διοίκησης (ανεξαρτησία).
- Για Ελλάδα και κ-μ ΕΕ υποχρέωση η κατοχύρωση Ανεξάρτητων Αρχών στο πλαίσιο εξευρωπαϊσμού της δημόσιας διοίκησης και θεσμικής ομοιομορφίας. Εντοπισμός διαδικασίας μίμησης θεσμών άλλων κρατών που σημείωσαν επιτυχία.
- Ενίσχυση δημοκρατικού πολιτεύματος με ανεξαρτησία, λογοδοσία και λήψη αποφάσεων, ευεργετικών για το κράτος και την κοινωνία, αλλά επώδυνες, εκεί που η πολιτική δεν μπορεί να τις λάβει λόγω πολιτικού κόστους.
- Δίνουν απάντηση σε νέες ανάγκες προστασίας ατομικών δικαιωμάτων, όπως το δικαίωμα στην πληροφόρηση και στην προστασία της ιδιωτικής ζωής. Η επιρροή της τεχνολογίας είναι εμφανής στο σημείο αυτό.
- Αποτροπή παραβίαση ατομικών δικαιωμάτων των πολιτών από πράξεις ή αποφάσεις της Διοίκησης.

Χαρακτηριστικά Ανεξάρτητων Αρχών

- **Ανεξαρτησία** που διακρίνεται σε δύο κατηγορίες: **προσωπική/ λειτουργική**
 - Προσωπική: κατοχυρώνεται με το ασυμβίβαστο ιδιότητας μέλους Αρχής με κατοχή κυβερνητικών θέσεων, με προστασία μελών και πρόβλεψη για συγκεκριμένη θητεία.
 - Λειτουργική: υπάρχει αυτόνομη εσωτερική διαχείριση, ίδιος προϋπολογισμός και υπάγεται σε έλεγχο, όχι από κάποιον υπουργό.
- **Εξουσίες:** διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες: **κανονιστικές/ ελεγκτικές/ γνωμοδοτικές**
 - **Κανονιστικές:** εφαρμόζονται με την έκδοση κανονιστικών πράξεων (κανόνες δικαίου)

- **Ελεγκτικές:** ασκούνται με εκδίκαση διαφορών, επιβολή κυρώσεων, χορήγηση αδειών.
- **Γνωμοδοτικές:** ασκούνται με έκδοση συστάσεων & πορισμάτων.

Κατηγορίες Ανεξάρτητων Αρχών ως προς τα καθήκοντά τους

- Ρύθμιση λειτουργίας αγοράς με δράσεις κατά αθέμιτου ανταγωνισμού, με έλεγχο εταιρικών συγχωνεύσεων και έλεγχο τιμών.
- Ρύθμιση και προστασία δημόσιου συμφέροντος

Σε Ελλάδα παρατηρείται μια διαφορετική διάκριση

- Συνταγματικά κατοχυρωμένες αρχές: αναφέρεται σε Ανεξάρτητες Αρχές που έχουν κατοχυρωθεί στο Σύνταγμα με την αναθεώρηση του 2001. Είναι οι κάτωθι:
 - Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ): ιδρύθηκε κατόπιν υποχρέωσης του ελληνικού κράτους προς την ΕΕ. Αποτελείται από επτά μέλη- έναν πρόεδρο, τρεις καθηγητές και τρία μέλη με εξειδικευμένες γνώσεις στον τομέα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Έχει γνωμοδοτικές και κανονιστικές αρμοδιότητες.
 - Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ): ασκεί άμεσο έλεγχο επί της ραδιοφωνίας & τηλεόρασης με χορήγηση αδειών και επιβολή προστίμων.
 - Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ): ελέγχει την πρόσληψη είτε με διαγωνισμό είτε με επιλογή των υπαλλήλων του δημόσιου τομέα γενικά.
 - Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ): προστατεύει το απόρρητο των επικοινωνιών και ελεύθερης επικοινωνίας.
 - Ο Συνήγορος του Πολίτη: μονοπρόσωπη αρχή που το άτομο που τη στελεχώνει συνεπικουρείται από έξι βοηθούς συνηγόρους. Έχει διαμεσολαβητικές & ελεγκτικές αρμοδιότητες. Βασικά, διαμεσολαβεί ανάμεσα στον πολίτη και το κράτος για να διασφαλίσει τα συμφέροντα του πρώτου και να καταπολεμήσει την κακοδιοίκηση.